

בית המשפט המחוזי מרכז בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 22518-02-12 ביטרן ואח' נ' מועצה מקומית קדימה-צורן

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת מיכל נד"ב

התובעים 1. נטלי ביטרן
2. חן ביטרן

נגד

הנתבעת מועצה מקומית קדימה-צורן

החלטה

1. המשיבה הגישה הודעה על חדילה חלקית מגבייה, בהתאם לסעיף 9 [בחוק תובענות ייצוגיות](#), תשס"ו-2006 (להלן: "החוק").

רקע וטענות הצדדים

2. ביום 13.2.12 הגישו המבקשים בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד המשיבה להשבת חיובי ארנונה ששולמו ביתר עקב כך שכל חלק מ"ר חויב כמ"ר שלם (להלן: "בקשת האישור").

3. **תמצית בקשת האישור** - המבקשים מחזיקים בנכס בתחומה של המשיבה (להלן: "הנכס") ששטחו על פי תשריט המשיבה הוא 79.96 מ"ר המחויב בפועל בשטח של 80 מ"ר. תקנה 3(א) [בתקנות הסדרים במשק המדינה](#) (ארנונה כללית ברשויות המקומיות, תשס"ז-2007) (שנחקקה מכוח סעיף 8 [בחוק הסדרים במשק המדינה](#) (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב*, תשנ"ג-1992) קובעת כי "חישוב שטחו של נכס לצורך הטלת ארנונה כללית יהיה במטרים רבועים; הארנונה הכללית אשר תוטל על נכס תהיה בסכום המתקבל ממכפלת מספר המטרים הרבועים של הנכס בסכום הארנונה למטר רבוע". מכאן, יחידות המדידה הן לפי מטרים רבועים כאשר סכום החיוב הוא המכפלה של התעריף לחיוב במספר המטרים הרבועים. המשיבה, לעומת זאת, קבעה בצו הארנונה שלה כי "כל חלק של מ"ר ייחשב כמ"ר". המשיבה למעשה "מעגלת" שטחים מבלי שהוסמכה לכך ובניגוד ל"דיני ההקפאה". כמו כן, למשיבה אין סמכות לחייב בגין חלק ממ"ר אלא רק בגין מ"ר שלם. הקבוצה על פי בקשת

האישור: "נישומים אשר חויבו בארנונה בתחום שיפוט המשיבה בעקבות 'עיגול' חלק המ"ר, וחויבו במ"ר שלם ביתר, בכל סוגי הנכסים הנמצאים בתחומה, וזאת ע"פ הפרש בין תשריטי המדידה לחשבונות הארנונה בפועל" (סעיף 43 בבקשת האישור).

4. **החדילה החלקית** - ביום 16.5.12 הגישה המשיבה הודעה על "חדילת גביה חלקית" (להלן: "הודעת החדילה החלקית"). הודעת החדילה החלקית נתמכה בתצהירו של מר יזהר קמחי, גזבר ומנהל הארנונה במשיבה (להלן: "התצהיר").

על פי התצהיר, המשיבה חישה את השטח המחויב בארנונה כלפי מעלה או כלפי מטה באופן שכל חלק ממ"ר הקטן מחצי מ"ר עוגל כלפי מטה וכל חלק ממ"ר הגדול מחצי מ"ר עוגל כלפי מעלה. בשנת 2011 ערכה המשיבה סקר נכסים לכלל הנכסים בתחומה ממנו עולה כי כ-360 נכסים מתוך כ-4,500 נכסים שנמדדו חויבו בארנונה לפי שיטת עיגול כלפי מעלה. המשיבה התכוונה ממילא לעבור לחיוב לפי חישוב מדויק של שטחי הנכסים ברמת דיוק של סנטימטרים (להלן: "שיטת החישוב המדויק"). כמו כן הוצהר כך:

7. משכך, מבלי להודות בטענה כלשהי... המשיבה מודיעה, כי היא חדלה לחייב את הנכסים בתחומה לפי שיטת העיגול מעלה-מטה ו/או מעלה ותחשב את שטח הנכס בארנונה על פי שיטת החישוב המדויק. נוכח הצורך לעדכן את מערכת המחשוב, תחל הגביה לפי שיטת החישוב המדויק החל משוברי התשלום שיישלוח לנישומים בגין תקופת התשלום הרביעית (חודשים יולי/אוגוסט 2012).

8. נישומים אשר שילמו את חיוב הארנונה השנתי או דו חודשי בגין חודשים מרץ-יוני 2012 לפי שיטת חישוב קודמת שאינה שיטת החישוב המדויקת, יזכו בגין הפרש בגין חודשים אלו, ככל שקיים כתוצאה משינוי שיטת החישוב, בחשבונות שיישלוח בגין תקופת התשלום הרביעית" (ראו סעיפים 7-8 בתצהיר) (ההדגשות במקור).

5. **תגובת המבקשים לחדילה החלקית** - המבקשים התנגדו להודעת החדילה החלקית ממספר טעמים: הודעת החדילה החלקית הוגשה ביום 16.5.12 לאחר שחלף המועד הקובע כמשמעותו בסעיף 9 בחוק, ביום 13.5.12; יישום החדילה החלקית יסתיים לפי הצהרת המשיבה בסוף חודש יולי 2011 – לאחר המועד הקובע, בעוד החוק מחייב שהחדילה מהגביה "לכל המאוחר במועד הקובע". המשיבה לא ביקשה ולא קיבלה את אישור בית המשפט להארכת המועד הקובע. במקרים אחרים בהם הוגשו תובענות דומות כנגד רשויות, גם כאשר המעבר לשיטת חישוב מדויקת נמשך מספר חודשים, ביצעו הרשויות הפחתה מיידית של 2 מ"ר לכל חברי הקבוצה וזאת עד לעדכון השטח בסנטימטרים והתחשבות סופית. בכך נמנעה אפשרות של גביית יתר לאחר המועד הקובע. בענייננו, המשיבה המשיכה בגביית היתר גם לאחר המועד הקובע; המשיבה לא חדלה מגביית החובות נושא הדיון שנוצרו עובר להודעת החדילה החלקית ושטרם נגבו (להלן: "חובות עבר"). זאת, בניגוד לפסיקת בית משפט זה, בין היתר, גם בתובענה ייצוגית כנגד המשיבה בענייננו (ראו [ת"צ \(מחוזי-מרכז\) 10192-02-44 מרגלית נ' מועצה מקומית קדימה-צורן](#) [פורסם בבנו] (21.3.12) (להלן: "עניין מרגלית")). בעניין

מרגלית (כמו גם בת"צ [\(מחוזי-מרכז\) 27755-06-11](#) אדרי נ' מועצה מקומית שוהם [פורסם בנבו] (13.11.11)) הוארך המועד הקובע לחדילה מחובות עבר "נוכח העובדה שהשאלה בנסיבותיה המיוחדות טרם נדונה". המשיבה בענייננו, היא אותה משיבה בעניין מרגלית, על כן הייתה מודעת להלכה בדבר חובות העבר. אין טעם מיוחד להארכת המועד הקובע כפי שהיה בעניין מרגלית.

6. **תשובת המשיבה לתגובת המבקשים** - המבקשים מנועים מלטעון כנגד הודעה החדילה, שכן זו הוגשה בהסתמך על הודעת חדילה בת"צ [15608-06-11](#) קריאל נ' עיריית מודיעין-מכבים-רעות [פורסם בנבו] (להלן: "עניין קריאל"), שצירפו המבקשים לבקשת האישור ואשר טענו לגביה כי מדובר בעניין "זהה לחלוטין" ובהודעת חדילה כדן. בהודעת החדילה בעניין קריאל לא הייתה התייחסות והמבקשים לא טענו ביחס לחדילה מחובות עבר; הודעת החדילה החלקית הוגשה במועד – בקשת האישור הומצאה למשיבה רק ביום 19.2.12, כך שמניין 90 הימים מתחיל במועד זה. בקשת האישור הומצאה למשיבה 7 ימים לאחר שהוגשה ולא תוך 5 ימים כנדרש. מכאן שככל שהיה איחור הוא בן יום אחד בלבד. על פי התצהיר, המשיבה מיישמת את החדילה החל מחודש מרץ 2012, עובר להודעת החדילה מיום 16.5.12. ב"כ המבקשים ידע על כוונת המשיבה להגיש הודעת חדילה וזאת בטרם חלף המועד הקובע. לחילופין, מתבקש בית המשפט להאריך את המועד הקובע להגשת הודעת החדילה, ב-3 ימים; החדילה יושמה במועד – לגבי שוברי תשלום שנשלחו ביחס לחודשים מאי ויוני 2012 ושחלקם שולמו, הצהיר גזבר המשיבה כי כל הנישומים יזוכו או יחויבו כבר החל מחודש מרץ 2012. אשר לטענת המבקשים בדבר זיכוי מייד, לא כך בוצע בעניין קריאל ובעניין [ת"צ - 11380-02](#) [12](#) (מחוזי-מרכז) **אלאלוף נ' המועצה המקומית תל מונד** [פורסם בנבו]; אשר למחיקת חובות עבר – הטענה לא נטענה בבקשת האישור ומדובר בהוספת סעד הצהרתי לה. ברע"א [6340/07](#) **עיריית תל אביב נ' טיומקין** [פורסם בנבו] (13.2.11) (להלן: "עניין טיומקין") נקבע כי תביעת השבה אינה כוללת תביעה למחיקת חוב. המבקשים מנועים מלהתייחס לכך משלא העלו טענה זו בעניין קריאל. קיים קושי טכני לבצע בפועל שינוי של חובות עבר שמשמעו לבדוק לכל אחד מהנישומים ולתקן את חלקי המטר לכל שנה. זוהי דרישה בלתי סבירה. עם המעבר לשיטת החישוב המדויקת ביחס לכ-3,000 נישומים, עולה כי אין רווח כלכלי לציבור שכן לאחר ביצוע השינוי של זיכוי וחיוב התוצאה היא הגדלת היקף החיוב השנתי של המועצה בכ-5,000 ₪. המשמעות היא שהתובענה לא הביאה כל תועלת לציבור. בנוסף, תיקון של חובות העבר יכול להיעשות כאשר כל נישום יפנה בעצמו לרשות; לחילופין, ככל ובית המשפט סבור שהודעת החדילה הצריכה אמירה ברורה יותר בעניין זה, מבוקשת הארכת מועד לחדילה מחובות עבר.

דיון

7. עסקינן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שעניינה תביעת השבה כנגד רשות. על מקרה מעין זה חלות ההוראות המיוחדות שנקבעו בסעיף 9 בחוק, שזו לשונו:

"(א) הוגשה בקשה לאישור בתביעה כמפורט בפרט 11 בתוספת השניה (בחוק זה - תביעת השבה נגד רשות), לא ידון בה בית המשפט אלא לאחר שחלפה תקופה של 90 ימים מהמועד שבו הוגשה הבקשה לאישור ובית המשפט רשאי להאריך תקופה זו מטעמים שיירשמו (בסעיף זה - המועד הקובע).
(ב) בית המשפט לא יאשר תובענה ייצוגית בתביעת השבה נגד רשות, אם הרשות הודיעה כי תחדל מהגביה שבשלה הוגשה הבקשה לאישור והוכח לבית המשפט כי היא חדלה מהגביה כאמור לכל המאוחר במועד הקובע.
(ג)...". (ההדגשות שלי - מ' נ').

8. בת"צ (מחוזי-מרכז) 8746-11-10 קופלוביץ נ' מועצה מקומית גני תקווה, בפסקה 4.ב. [פורסם בנבו] (28.4.11) (להלן: "פרשת קופלוביץ") קבעתי כי:

"לטעמי יש לפרש את סעיף 9 בדווקנות ובצמצום ובהתאמה להאריך את המועד רק במקרים ראויים ואלה טעמי:

אין ספק כי סעיף 9 נתן לרשויות פריבילגיה יוצאת דופן בכך שהן יכולות 'לצאת פטורות בלא כלום' מתביעה ייצוגית, אם יודיעו על חדילה בתוך המועד הקובע. סעיף פטור זה אינו עניין של מה בכך. הוא מאפשר גם לרשות שפעלה שלא כדין, ביודעין, 'ונתפסה' - להודיע על חדילה ובכך לקבל פטור מהשבת סכומים שנגבו שלא כדין.

הוראת סעיף 9 נוגדת, בכל הנוגע לרשויות, את מטרות החוק, כפי שהגדיר המחוקק בסעיף 1 בחוק קרי - הרתעה מפני הפרת הדין ומתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין.

הארכת המועד להודעת החדילה יש בה משום פגיעה משמעותית בקבוצה אשר עקב הארכת המועד לא תזכה להשבה, בעוד שאילמלא הארכה הייתה זוכה בהשבת הכספים שנגבו שלא כדין עקב 'פגיעת הפריבילגיה'."

9. בקשת האישור הוגשה כאמור ביום 13.2.12. מכאן, שהמועד הקובע לחדילה מגבייה על פי סעיף 9 בחוק, הנמנה על פי סעיף 9 מיום הגשת התובענה, חלף ביום 13.5.12. הודעת החדילה החלקית שהוגשה ביום 16.5.12, הוגשה שלושה ימים לאחר שחלף המועד הקובע.

המשיבה לא התייחסה בהודעת החדילה החלקית לאיחור, לא ביקשה הארכה של המועד הקובע וממילא לא נתנה טעמים להארכה כזו.

בתשובתה להתנגדות המבקשים לחדילה, טענה המשיבה כי מניין הימים ל"מועד הקובע" מתחיל עם המצאת בקשת האישור ולא ממועד הגשת בקשת האישור. סעיף 9(א) בחוק מתייחס מפורשות למועד הגשת בקשת האישור ולא למועד ההמצאה. כמו כן בהחלטתי בת"צ (מחוזי-מרכז) 26968-01-11 סימון נ' עיריית כפר סבא [פורסם בנבו] (3.8.11) (להלן: "עניין סימון") שאוזכרה בהתנגדות המבקשים, קבעתי כבר כי המועד הקובע נמנה ממועד הגשת בקשת האישור. באותה החלטה גם ציינתי כי "אינני פוסלת את האפשרות כי המצאה לאחר זמן משמעותי ממועד הגשת הבקשה יביא לכך שבית המשפט יאריך את המועד הקובע, וכי

אלה יהיו 'הטעמים שיירשמו' לפי סעיף 9(א)'' (שם, בפסקה 8), אלא שבענייננו (כמו גם בעניין סימון) אין מדובר בהמצאה לאחר זמן משמעותי, אלא בהמצאה לאחר שבעה ימים במקום חמישה ימים (כפי שטוענת המשיבה)., ונוכח טענות המבקשים כי היום האחרון נפל בשבת נראה שלא מדובר באיחור כלל.

מהטעמים שפרטתי בפרשת קופלוביץ ואשר הובאו לעיל לא מצאתי ליתן למשיבה, בנסיבות העניין, ארכה כמבוקש.

10. אציין, כי אפילו הייתי נעתרת לבקשת הארכה, לא היה בכך כדי לשנות את התוצאה שכן אני סבורה כי המשיבה לא עמדה בדרישה הנוספת של סעיף 9 בחוק והיא ש"הוכח לבית המשפט כי היא חדלה מהגבייה כאמור לכל המאוחר במועד הקובע", ואבאר.

הגם שהתובענה הייצוגית הייתה כבר תלויה ועומדת משך כחודש וחצי, הוציאה המשיבה בחודש מאי 2012 הודעות חיוב לתושבים לפי "שיטת העיגולים" אותה תוקפים המבקשים בבקשת האישור, לחודשים מאי ויוני (כאשר המועד הקובע היה כאמור ביום 13.5.12), מבלי שצוינה בהן הסתייגות כלשהי או למצער, ללא שצורף למשל מכתב נלווה ברוח הודעת החדילה (ר' אישור ב"כ המשיבה לדברים בפרוטוקול מיום 16.10.12 עמ' 2 ש' 4-5). המשיבה חדלה אפוא בפועל מהגבייה רק מחודש יולי 2012 בהתאם לסעיף 7 בתצהיר גזבר המשיבה.

בנוסף, גם כן כפי שאישר ב"כ המשיבה בדיון, לא התייחסה המשיבה בהודעותיה לבית המשפט, לחובות עבר שנדרשו, על פי שיטת העיגולים, ואשר טרם נגבו. זאת שלא על פי פסיקות מותב זה [בתי"צ \(מחוזי-מרכז\) 10192-02-44 מרגלית נ' מועצה מקומית קדימה-צורן](#) (פורסם בנבו) [21.3.12] ובתי"צ [\(מחוזי-מרכז\) 27755-06-11 אדרי נ' מועצה מקומית שוהם](#) (פורסם בנבו) [13.11.11], וחרף העובדה שהמשיבה הייתה צד בעניין מרגלית הנ"ל.

סוף דבר

11. נוכח כל האמור הגעתי למסקנה כי אין לאשר את הודעת החדילה החלקית של המשיבה.

12. מועד דיון יקבע לאחר שתינתן החלטת בית המשפט העליון בבקשה לאיחוד התיקים השונים הנוגעים לשיטת העיגולים של רשויות שונות.

ניתנה היום, ל' תשרי תשע"ג, 16 אוקטובר 2012, בהעדר הצדדים.

חתימה

מיכל נד"ב 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)